

Скоромний Я. І. Правові засади порушення присяги суддею // Актуальні проблеми сучасності: Матеріали міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Львів, 11.12.2017 р.). Львів: ПВНЗ “Львівський університет бізнесу та права”, 2017.

Скоромний Ярослав Ігорович

кандидат юридичних наук,
викладач кафедри судоустрою, прокуратури та адвокатури,
Львівський університет бізнесу та права

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ПОРУШЕННЯ ПРИСЯГИ СУДДЕЮ

Розглядаючи зміст присяги судді, слід відмітити, що суддя у ході здійснення правосуддя має не тільки суворо дотримуватися морально-етичних правил поведінки, але і достойно, порядно та гідно відповідати посаді судді. Дотримання зазначених вимог суддею виступає важливим елементом здійснення справедливого та неупередженого правосуддя відповідно до положень, визначених у законодавчих та нормативно-правових документах [1, с. 27].

Так, у статті 57 «Присяга судді» Закону України «Про судоустрій і статус суддів» [2] представлено основний зміст присяги, яку дає особа, що безпосередньо посягає на посаду судді. Цією присягою майбутній суддя зобов'язується народу України, що здійснюватиме правосуддя незалежно, об'єктивно, безсторонньо, кваліфіковано, справедливо та неупереджено від імені держави. У процесі здійснення правосуддя майбутній суддя присягає, що виконуватиме покладені на нього обов'язки, керуючись принципом верховенства права і правилами етичної поведінки, та відповідно до вимог, встановлених законом. Окрім того, посягаючи на посаду судді, особа зобов'язується не вчиняти діянь (дій, правопорушень, злочинів), якими порочитиме звання судді та підриватиме авторитет правосуддя та

судової влади.

Варто зауважити, що присягу суддя складає на спеціальній урочистій церемонії. При цьому, присутнім є Президент України. Також у колі запрошених на присягу судді може бути: 1) Голова Верховного Суду; 2) Голова Вищої ради правосуддя; 3) Голова Вищої кваліфікаційної комісії суддів України; 4) Голова Ради суддів України [2].

У випадку порушення присяги суддя може бути звільнений із посади. Разом з тим, за порушення присяги суддя може бути притягнений до конституційно-правової відповідальності.

Якщо суддя проводить правосуддя в адміністративному суді, то особливим видом порушення ним присяги виступає невиконання покладених на нього обов'язків відповідно до положень та норм чинного процесуального законодавства, якими регулюються питання посади судді.

Акцентуючи увагу на зазначеному вище, доцільно розглянути основні види проступків (діянь, дій, бездіяльності, злочинів, правопорушень), які вчиняє суддя у ході чи за результатами порушення ним присяги. Відтак, найчастіше суддя вчиняє діяння, що прямо заплямовують звання. Також суддя поширює сумнів стосовно незалежності, неупередженості та об'єктивності здійснення ним правосуддя. Як результат таких діянь судді – знижується рівень довіри громадян та народу в цілому до чесності та непідкупності системи правосуддя [3].

Своєю чергою, неморально-етична поведінка судді, що безпосередньо порочить звання судді, також виступає одним із видів порушення присяги суддею. Згідно статті 106 «Підстави дисциплінарної відповідальності судді» Закону України «Про судоустрій і статус суддів» [2] за неморально-етичну поведінку суддя притягається до дисциплінарної відповідальності. Окрім того, до дисциплінарної відповідальності у вищезазначеній сфері діянь судді, його можуть притягнути за нечесність, підкупність, неправильний та нераціональний спосіб життя.

Важливим проступком, який також свідчить про порушення присяги суддею, виступає недотримання вимог та обмежень, що визначені у Законі України «Про запобігання корупції» [4].

Так, згідно статті 3 «Суб'єкти, на яких поширюється дія цього Закону» Закону України «Про запобігання корупції» [4] дія положень цього документу стосовно запобігання і протидії корупції поширена на: 1) суддів; 2) суддів Конституційного Суду України; 3) Голову Вищої ради правосуддя; 4) заступника Голови Вищої ради правосуддя; 5) членів, інспекторів та посадових осіб секретаріату Вищої ради правосуддя; 6) Голову Вищої кваліфікаційної комісії суддів; 7) заступника Голови Вищої кваліфікаційної комісії суддів України; 8) членів та інспекторів Вищої кваліфікаційної комісії суддів України; 9) посадових осіб Державної судової адміністрації України, 10) присяжних (на період, коли вони здійснюють у суді покладені на них обов'язки).

Особливо серйозним поступком, який свідчить про порушення суддею присяги, виступає спеціальне затягування строків розгляду конкретних судових справ і прийняття відносно них конкретних судових рішень, що аж ніяк не передбачено нормами та положеннями чинного процесуального законодавства.

1. Діяння, у яких присутні порушення морально-етичних засад поведінки суддею, також виступають основою порушення присяги суддею. З огляду на те, статтею 58 «Етика судді» Закону України «Про судоустрій і статус суддів» [2] зазначено, що основи етичної поведінки суддів встановлюються Кодексом суддівської етики, що затверджений на з'їзді суддів України за пропозицією Ради суддів України.

Список використаних джерел:

1. *Малярєнко А. В. Про присягу судді та відповідальність за її порушення. Вісник Верховного Суду України. 2012. № 2. С. 27–32.*
2. *Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 р. № 1402-VIII (із змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>.*
3. *Офіційний вісник України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/b19>.*
4. *Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII (із змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>.*